

Jana PIKULOVÁ

VYBRANÉ PROBLÉMY ČESKO-POLSKÉ TERMINOLOGIE SPORTU¹

Representative Problems of Czech-Polish Sport Terminology

Keywords: *sport, Czech language, Polish language, terminology, etymology, semantics*

Contact: *Masarykova univerzita; pikulova.jana@gmail.com*

1 Úvod

Tématem příspěvku je představení analýzy vybraných lexémů sportovní terminologie, která je součástí zkoumání rozdílnosti v pojmenovávání v českém a polském sportu. Prvotní myšlenka vychází z pozorování, že v obou výše zmíněných jazycích existují malé i velké rozdíly v označení částí hřišť, hráčů, pravidel, výstroje a výzbroje aj. V jednom jazyce se pro konkrétní předmět užije domácí výraz, kdežto na straně druhé výpůjčka. Kromě toho označující výrazy nemají vždy stejnou šíři významu.

2 Tvorba slovní zásoby

Tvorba slovní zásoby je založena na sběru výrazů, které jsou vloženy do tabulek podle sportů. V jednom sloupci se nachází české výrazy a v druhém jejich polský překlad.

3 Způsob výběru dvojic k další analýze

Po sebrání vyčerpávajícího množství výrazů týkajících se jednoho sportu, následuje výběr těch dvojic jednotek, které budou podrobeny hlubší analýze. Mimo náš zájem se dostávají páry, které mají na obou stranách buď domácí pojmy, nebo výpůjčky, ale ze stejných jazyků, tedy stejného původu. Naopak se do popředí dostávají následující dvojice: ty, které mají na jedné straně domácí výraz a na druhé straně výpůjčku; ty, které mají na obou stranách výpůjčku, ale jedná se o výpůjčky z dvou různých jazyků; ty,

---

¹ Tento text vznikl v rámci řešení projektu Specifického výzkumu MUNI/A/1348/2020 *Teoreticko-aplikační a lexikografická podpora překladu ve slovanských jazycích* (Ústav slavistiky FF MU).

které mají sice na obou stranách výpůjčky stejného původu nebo domácí výrazy, avšak šíře jejich významu není stejná.

4 Rozbor jednotek

Níže představujeme způsob detailního rozboru jednotek na příkladu termínů z fotbalu a hokeje. Každý výraz obsahuje původ, vysvětlení významu a příklad užití z českého²³ nebo polského⁴ korpusu.

Fotbal

polsky PIŁKA NOŻNA, FUTBOL

piłka nożna – původ: z angl. *football*

= sportovní soutěž, které se účastní dvě družstva o jedenácti hráčích, která se snaží v určitém čase získat, co nejvíce bodů za vstřelení míče do soupeřovy branky⁵

„Po raz pierwszy w historii mistrzostwa świata w piłce nożnej zorganizują dwa kraje.”

futbol – původ: z angl. *football*

„Goeteborg musi rozpocząć ofensywnie i uważać na polskie kontry. Długie piłki do szybkich napastników zawsze wyróżniały polski futbol. Lech Poznań opanował tę sztukę dobrze i będzie z pewnością czekał na błąd Szwedów.”

česky FOTBAL, KOPANÁ

fotbal – původ: z angl. *football*

„Kariéru Baroš našťestí zatím ještě neukončil, někdejší vítěz Ligy mistrů zastává nyní, už ve svých třiatřiceti letech, roli náhradníka v Mladé Boleslavi. Vypjaté emoce fotbal každopádně neopouštějí, kvůli nim se vlastně hraje.“

---

² Křen, M., Cvrček, V., Čapka, T., Čermáková, A., Hnátková, M., Chlumská, L., Jelínek, T., Kovářiková, D., Petkevič, V., Procházka, P., Skoumalová, H., Škrabal, M., Truneček, P., Vondříčka, P., Zasina, A. SYN2015: reprezentativní korpus psané češtiny. Dostupné z: <http://www.korpus.cz> (2021-04-25).

³ Křen, M., Cvrček, V., Henyš, J., Hnátková, M., Jelínek, T., Koček, J., Kovářiková, D., Krivan, J., Milička, J., Petkevič, V., Procházka, P., Skoumalová, H., Šindlerová, J., Škrabal, M. SYN2020: reprezentativní korpus psané češtiny. Dostupné z: <http://www.korpus.cz> (2021-04-20).

⁴ Pęzik, P., Przepiórkowski, A., Bańko, M., Górski, R. L., Lewandowska-Tomaszczyk B. (ed.) Wyszukiwarka PELCRA dla danych NKJP: Narodowy Korpus Języka Polskiego. Dostupné z: <http://www.nkjp.uni.lodz.pl/> (2021-3-28).

⁵ Piłka nożna. Dostupné z: <https://sjp.pwn.pl/szukaj/pi%C5%82ka%20no%C5%BCna.html> (2021-04-21).

kopaná – od českého *kopat*

„Dvacet osm firemních týmů změří dnes své síly na Strahově v benefičním fotbalovém turnaji v malé kopané. Koná se totiž 7. ročník Sue Ryder Charity Cupu. Touto jedinečnou formou podpoří fotbalisté Domov Sue Ryder a jeho poslání – důstojnou péči o seniory. Turnaj se koná ve Fotbalovém centru mládeže Strahov.“

Označení *piłka nożna* je lexikální kalk neboli doslovný překlad původního anglického výrazu *football*. Můžeme se také setkat s často používanou zkráceninou „piłka“, *Idziemy zagrać w piłkę*. V tomto případě je ale nutné znát kontext, protože samotné označení *piłka* nemusí odkazovat pouze na *fotbal*, ale také na *futsal* (pl. *piłka halowa*) nebo *házenou* (pl. *piłka ręczna*). Kromě označení *piłka nożna* se používá také výraz *futbol*, ale méně často. Ovšem přesnější informace k frekvenci užití těchto dvou výrazů nám nejsou známy, protože se nám zatím nepodařilo najít dostupný frekvenční slovník polského jazyka, tak jak je pro češtinu dostupný v rámci korpusu na příslušných internetových stránkách. Stejně jako u lexému *piłka*, tak i u jednotky *futbol* je třeba znát kontext, i když ve velké většině případů jde v polském prostředí o *fotbal*, může však jít rovněž o *rugby*, *americký fotbal* a další.

V českém prostředí jednoznačně převažuje pro označení tohoto sportu výraz *fotbal*, pocházející také z anglického *football*, zde jde však pouze o výpůjčku nikoliv o překlad původního názvu. Naproti tomu existuje ještě výraz *kopaná*, který se neužívá v až tak vysoké míře jako *fotbal*. Najdeme ho spíše v projevech sportovních komentátorů jako vhodné synonymum nebo také v menší míře u fanoušků, avšak u osob, které *fotbal* příliš nezajímá, se s tímto termínem setkáváme spíše zřídka, protože kromě jiného působí i archaicky. Podle frekvenčního slovníku se od dvacátých let 20. století užíval téměř výhradně výraz *kopaná*, kdežto v šedesátých letech se trend obrátil a od té doby se v 95 % případů užívá termín *fotbal*.⁶ Stejně jako v případě polského *futbolu* bychom i zde mohli požadovat bližší specifikaci, jestli snad nejde o *americký fotbal*, ale vzhledem k oblíbenosti, to není nutné. Ještě je třeba podotknout, že výraz *kopaná* se zachoval v názvu halového sportu *malá kopaná*, který je teda také označován jako *malý fotbal*.

Z hlediska použití tedy není možné říct, že výraz *futbol* je přesným ekvivalentem českého výrazu *fotbal*, naopak českému *fotbalu* odpovídá polské *piłka nożna*. Zároveň také nemůžeme říct, že by *futbol* byl nějak spjatý s českou *kopanou*, neboť česká *kopaná* jako označení *fotbalu* je výraz méně užívaný a spíše archaický, kdežto polský výraz *futbol* toto zbarvení nemá.

⁶ Cvrček, V., Vondříčka, P. *SyD*. Dostupné z: <http://syd.korpus.cz> (2021-04-20).

polsky POZYCJA SPALONA, SPALONY

- polský výraz vycházející ze staršího významu „pokažený, zničený“⁷

I. spálený, popálený⁸

„Pierwsza historyczna wzmianka o Brodnicy (nazwa od brodu) pochodzi z XIII w. Istniejący tu zamek krzyżacki, spalony w 1298 przez Litwinów, potem odbudowany, stanowił siedzibę komtura.“

II. vyzražený (vyzvědač); zkompromitovaný⁹

„- Dokąd wrócisz, oszalałeś? Jesteś spalony.“

- Nie – powiedział. – Spalony został agent udający Hansa Klossa.“

III. v hokeji, fotbale, ragby – porušení pravidel, kdy při přihrávce míče druhému hráči stejného týmu se mezi druhým hráčem a soupeřovou brankou nenachází žádný ze soupeřova týmu¹⁰

„Bramka nie powinna być uznana. Piłka odbiła się od ręki Haesslera, a Klinsmann był chyba na spalonym – powiedział trener Boliwii, Bask Xabier Azkargorta.“

polsky OFSAJD, OFSAJDOWA PUŁAPKA

= ofsajdová past

„Zagranie to rodzi wiele kontrowersji, podobnie jak sam ofsajd, gdyż zdarzają się sytuacje, kiedy to ewidentny spalony zostaje nieodgwizdany przez sędziego, bądź też kiedy zostaje odgwizdany gdy faktycznie go nie ma.“¹¹

„Pułapka ofsajdowa (ang. offside trap) – zagranie w piłce nożnej polegające na wyjściu linii obrony do przodu i pozostawieniu napastnika (bądź innego zawodnika / zawodników) drużyny przeciwnej na pozycji spalonej, co kończy się odgwizdaniem

⁷ „Znacznie ciekawszy jest przymiotnik (imiesłów) *spalony*, powiązany z czasownikami *palić, spalić*. Jako termin (czasem w wyrażeniu *pozycja spalona*) funkcjonuje on nie tylko w piłce nożnej, ale też w rugby i hokeju. Co więcej, także w innych dyscyplinach sportu znane są frazeologizowane połączenia typu *spalić bój* (*rwanie, podrzut*) w podnoszeniu ciężarów, *spalić skok* (w dal, w trójskoku), *spalić rzut* (dyskiem, młotem, oszczepem). Wygląda więc na to, że *spalony* to 'zepsuty, nieudany', por. w *Uniwersalnym słowniku języka polskiego*: „spalić, położyć dowcip”. Sięgając głębiej w przeszłość, należałoby wziąć pod uwagę frazeologizm *coś spaliło na panewce* 'coś się nie udało, zakończyło się niepowodzeniem, zawiodło'.“ Bańko, M. *Polska terminologia piłkarska*. Dostępne z: <https://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/polska-terminologia-pilkarska;11960.html> (2021-04-21).

⁸ Oliva, K., Balowski, M. *Polsko-český slovník*. Voznice: Leda, 2012.

⁹ *Spalony I*. Dostępne z: https://wsjp.pl/index.php?id_hasla=17066&ind=0&w_szukaj=spalony# (2021-03-13).

¹⁰ *Spalony*. Dostępne z: <https://sjp.pwn.pl/szukaj/spalony.html> (2021-03-13).

¹¹ *Pułapka ofsajdowa*. Dostępne z: https://juventus.fandom.com/pl/wiki/Pu%C5%82apka_ofsajdowa# (2021-03-13).

przewinienia i przerwaniem akcji ofensywnej, lub przynajmniej koniecznością rozegrania akcji innym wariantem.”¹²

česky OFSAJDOVÁ POZICE, OFSAJD

původ: z angl. offside

- používá se také česká varianta postavení mimo hru, ale ne ve fotbalu, ale např. u hokeje ano

*„Před koncem sice Wágner srovnal, ovšem kvůli ofsajdu Františka Rajtorala sudí Miroslav Zelinka uznany gól po delší konzultaci s pomezním Jiřím Jiříkem zrušil.“*¹³

Pozycja spalona označuje ofsajdovou pozici čili situaci, kdy se některý hráč nachází na polovině soupeře, blíže k soupeřově brance než míč i než předposlední hráč soupeře. Takováto situace sama o sobě není porušením pravidel, pokud se však hráč v ofsajdové pozici zapojí do hry ve chvíli, kdy se jeden z jeho spoluhráčů dotkne míče, jedná se o ofsajd a hra je přerušena.¹⁴ Pokud se zaměříme na výraz *spalony*, tak ten má mnoho významů i mimo sportovní oblast. Jde o *něco, co se spálilo, osobu, která byla vyzrazena nebo nějak zkompromitována, nebo také o osobu pod vlivem marihuany*. Použití ve sportu odkazuje na dřívější význam, který označoval *něco pokaženého, nepodařeného* viz např. *spalić dowcip*.

Český výraz ofsajd pochází z anglického offside čili postavení mimo hru. Je zajímavé, že ve fotbale se užívá výhradně termínu ofsajd, naproti tomu např. v hokeji už se užívá obou termínů rovnocenně, tedy ofsajd i postavení mimo hru.

Můžeme říci, že *pozycja spalona*, *spalony* a *ofsajdová pozice*, *ofsajd* jsou ideálními ekvivalenty a není důvod, aby zde při překladech docházelo k nějakým problémům. Je třeba ale zmínit, že v polštině se objevuje výraz *ofsajd*, ale to jen marginálně. Běžně se však užívá ve slovním spojení *pułapka ofsajdowa* (č. *ofsajdová past*) a není možné říci *pułapka spalona*.

---

¹² Op. cit. *Pułapka ofsajdowa*.

¹³ *Ofsajd*. Dostupné z: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/ofsajd?lemma=&pos=> (2021-04-22).

¹⁴ *Ofsajd*. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Ofsajd> (2021-04-22).

Hokej

polsky KIJ

původ: z psl. *kyjъ 'kladivo, kyj'¹⁵

I dlouhý, tlustý, jednoduchý klacek¹⁶

„W mroku trudno już było dostrzec cokolwiek, ale poczuła, że coś dotyka jej twarzy, sięgnęła tam ręką i chwyciła kij, trzymała mocno, a Konus wyciągał ją z bagna, już jest na brzegu, poczuła pod brzuchem twardy grunt, puściła kij, już była bezpieczna.”

bambusowy ~, drewniany ~, krzywy ~

~ od łopaty, ~ od miotły, ~ od siekiery

II dřevěná nebo kovová tyč speciálního tvaru používaná ve sportu¹⁷

~ baseballowy, ~ bilardowy, ~e golfowy, ~ hokejowy; ~e narciarskie, ~ do bilarda, ~e do golfa, ~e do krykieta¹⁸

„- Poproszę kij do hokeja, ten za dwieście.

Już widziałem siebie mknącego po lodzie z moim nowym kijem, ale, jak na razie, znajdowałem się jeszcze na Pradze, wśród budek i kramów.”

česky HOKEJKA

původ: z angl. hockey

= sportovní náčiní v podobě hole, kterou hráči strkají puk (popř. míček) do soupeřovy branky¹⁹

„Adam byl skvělý brankář – nepochybně by byl jedním ze žhavých kandidátů na vysokoškolský tým –, pak ale před šesti měsíci přestal. Prostě zničehonic. Odložil hokejku, lapačku i masku a prohlásil, že končí.“

česky HŮL

původ: z psl. *golъ ,holý'²⁰

¹⁵ *Kij*. Dostupné z: https://wsjp.pl/index.php?id_hasla=24442&id_znaczenia=2945423&l=13&ind=0 (2021-03-25).

¹⁶ Op. cit. *Kij*.

¹⁷ Drabik, L., Sobol, E. *Słownik języka polskiego PWN*. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2007.

¹⁸ Op. cit. *Kij*.

¹⁹ *Nechybujcie.cz*. Dostupné z: nechybujcie.cz (2021-03-26).

²⁰ *Hůl*. Dostupné z: <https://en.wiktionary.org/w/index.php?title=h%C5%AF1&oldid=54704079> (2021-03-26).

= obvykle rovná tyč, sloužící jako opora při chůzi, módní doplněk či zbraň
hokejová~, florbalová~, baseballová~, golfové ~e, slepecká ~, francouzské ~e

„*Bílá slepecká hůl většinu lidí pohne k nezištné pomoci nevidomému člověku.*“

„*Ve 22. minutě už diváci ve slušně zaplněné hale aplaudovali vstřelené brance, té ale předcházela vysoká hůl Jakuba Nakládala, zkoumání u videa provinění proti regulím potvrdilo.*“

Polský výraz *kij* vychází z praslovanského výrazu pro kladivo, *kyj* a označuje jakoukoliv dlouhou, jednoduchou tyč. Používá se i ve významu násady k zahradnímu nebo stavebnímu náčiní, nebo jako topor k sekeře. Druhý význam výrazu *kij* jen více specifikuje význam první a zaměřuje se pouze na sport. Ovšem ani v tomto případě okruh označovaných předmětů není tak úzký jako v případě české *hokejky*.

Český výraz *hůl* už nemá tak úzký význam, pochází z praslovanského výrazu *holý* a neoznačuje čistě jednu věc, naopak můžeme tento výraz najít v souvislosti se sportem *hokejová hůl*, *golfové hole*, jako pomůcku pro nevidomé *slepecká hůl* nebo jako pomůcku pro zraněného člověka *francouzské hole*. U výrazu *hůl* je ve velké většině případů, pokud to není jasné z kontextu, nutné doplnit adjektivum, které výraz blíže specifikuje.

V českém prostředí se pro náčiní, které používají hráči ledního hokeje, užívají dva výrazy, avšak výraz *hokejka* je rozšířenější, a to především mezi laiky a fanoušky sportu, kdežto mezi sportovními komentátory a lidmi více spjatými s hokejem jsou oba výrazy rovnocenné. Zajímavostí je, že ač se tyto dva významy mohou zaměňovat, v případě překročení pravidel, kdy hráč hraje s vysoko zdviženou hokejkou, užívá se pro tuto situaci ustálené spojení *hra vysokou holí*, nikoli hokejkou.

Pro shrnutí tedy můžeme říci, že polský výraz *kij* má ve vztahu ke sportu v češtině dva protějšky. Výraz *hůl*, který je obecnějšího charakteru a dá se užít i mimo oblast sportu, a *hokejka*, která už úzce odkazuje na sport, konkrétně na lední nebo pozemní hokej a na florbal.

polsky KRAŻEK

původ: z psl. *krōgъ 'něco zakrouceného, svinutého, svitek, kolo, kruh, předmět ve tvaru kola, koule'²¹

= zdobnělina od „kruh“

²¹ *Krag*. Dostupné z: https://wsjp.pl/index.php?id_hasla=33986&ind=0&w_szukaj=kr%C4%85g (2021-03-27).

Ia kráček světla – povrch vyznačený kruhovitou linií

Ib kráček np. sera – plochý předmět

„Biszkopty przekroić na trzy krążki, każdy krążek nasączyć sokiem ananasowym i przelać kremem. W krem wcisnąć osączone i pokrojone ananasy.”

Ic płyta – deska z umělé hmoty, na kterou se zapisuje zvuk, abychom jej později mohli přehrát

„Testy odczytu z płyt CD-R rozłożyliśmy na trzy osobne pomiary, uwzględniające kolor powierzchni odblaskowej płyty. Jako nośnik RW wykorzystaliśmy krążek Hewlett Packarda z nagraniem kopią wspomnianego wcześniej Nortona.”

Id kráček do hokeja

„Niespełna pięć minut później rozegrał doskonałą akcję z obrońcą Kelly Buchbergerem i jeszcze raz posłał krążek do bramki rywali.”

IIa kráček znajomych – okruh známých

IIb kráček zainteresowań – okruh zájmů

česky PUK

I sportovní náčiní ve tvaru disku z černé gumy, používané v ledním hokeji²²

„Z angl. puck, jež přišlo z Kanady kolem r. 1900. Původ nejasný – snad z angl. poke – ,šťouchnout, strčit (holí)‘, či snad žertovně podle homonymního puck «čertík, skřítek, šotek»“²³

„Sám jel na prázdnou branku, když hosté ve snaze vyrovnat odvolali brankáře. Protihráči ho faulovali, takže nemohl vystřelit a puk těsně minul branku.”

II záhyb na kalhotách²⁴

původ: z něm. Bug od slovesa biegen – ohýbat²⁵

„Lehce zachmuřený pohled a precizně vypilované detaily nenechávají nikoho na pochybách, že Audi A8, ten rezervovaný perfekcionista, si nechal opět ušít oblek podle poslední módy. Nic na něm netrčí, nohavice mají správnou délku a puky jsou pěkně zažehlené.”

²² Puk. Dostupné z: <https://cs.wiktionary.org/wiki/puk> (2021-03-27).

²³ Rejzek, J. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2015.

²⁴ Op. cit. *Krag*.

²⁵ Op. cit. Rejzek, J.

III rostlinný pupen²⁶

„Pro 4 osoby si připravíme: 500 g hovězí roštěné kousek čerstvého zázvoru asi 5 lžic sójové omáčky 1 velkou cibuli 2 velké mrkve 200 g mražených fazolových lusků (převařených) 2 puky bílé čekanky asi 4 lžíce oleje asi 150 ml hovězího vývaru sůl mletý černý pepř.“

česky KOTOUČ

původ: „Jen č. a slk. (kotůč), úzce spojeno s *kotoul*, přesný způsob tvoření však není jasný.“²⁷

Ia plochý předmět kulatého tvaru

„Využití vody snižuje teplotu broušeného povrchu a minimalizuje prašnost. Pracuje se s brusnými kotouči různé hrubosti, nakonec se povrch doleští lešticím kotoučem.“

„Maximální fáze zatmění nastane ve 22:12, kdy bude měsíční kotouč procházet nejtemnější částí zemského stínu, a skončí tři minuty po třiadvacáté hodině.“

Ib protáhlá věc svinutá do kulatého tvaru

„Mandžiró a jeho druhové se usadili na přídi za velkým kotoučem lodního lana a vyměnili Džúsukemu obvaz na noze.“

Ib hokejový puk

„Síla a zkušenosti, to jsou hlavní rozdíly v porovnání s juniorkou. Hráči si umí kotouč ohlídat. Vědí, kdy mají vystřelit, a kdy puk naopak podržet.“

Krązek, zdobnělina od výrazu *krąg*, pochází z praslovanského výrazu *krągъ, kterým se nazývá předmět kulatého tvaru, kolo, kruh. Zde označení hokejového puku odkazuje na jeho kruhový tvar, podobně jako je tomu u českého výrazu *kotouč*. Slovo *krązek* má však mnoho významů a je-li vytrženo z kontextu, neodkazuje pouze na sportovní předmět, ale například na *kruh světla*, *kruh sýra*, *CD*, nebo v přeneseném slova smyslu na *okruh známých* nebo *okruh zájmů*.

V češtině se pro kulatý předmět z černé gumy používá výraz *puk*, který vychází ze stejného předmětu z angličtiny z výrazu *puck*. Slovo *puk* má zároveň i jiné významy, které ale nesouvisí se sportem a ani nijak svým tvarem *hokejový puk* nepřipomínají. Máme tedy *puk* ve významu *záhyb na kalhotách* nebo také jako *pupen na rostlině*.

²⁶ Op. cit. *Krąg*.

²⁷ Op. cit. Rejzek, J.

Dalším označením černého předmětu v hokeji je výraz *kotouč*. Běžní mluvčí častěji užívají termín *puk*, ale mezi komentátory a osobami pohybující se v hokeji je i *kotouč* rozšířen, ale není zastoupen v tak velké míře. Výraz *kotouč* je ale používán i mimo sport. Jedná se o plochý předmět kulatého tvaru, jako např. *brusný kotouč*, *kotouč pily*, *kotoučové brzdy*, kde je pokaždé odkazováno na tvar předmětu.

Můžeme tedy říct, že v obecném slova smyslu by polský *krążek* lépe odpovídal českému *kotouči*, ale pro vhodný překlad tuto dvojici nemůžeme spojit, protože *kotouč* je v hokejovém prostředí méně užívaný než dominantní *puk*. Proto vhodnými ekvivalenty jsou *krążek-puk*.

5 Závěr

Na základě výrazů, které do této chvíle prošly naší analýzou, není možné říci, že by v některém z jazyků převažovaly výpůjčky. Avšak je zde patrné, že pokud je termínem výraz domácí, je zde větší pravděpodobnost, že širší jeho významu bude větší než u výpůjčky.

Příklady představené v tomto příspěvku jsou jen zlomkem z výzkumu, který bude dále pokračovat v dalších sportech analýzou podobně charakteristických jednotek. Jestliže se podaří sesbírat velké množství slov, bez ohledu na to, jestli budou dále analyzována, jako vedlejší produkt by mohl vzniknout česko-polský slovníček sportovních pojmů. Podle našeho zjištění v posledních letech žádný takový slovník v této jazykové kombinaci nevznikl a jeho vznik by tedy mohl pomoci nejen sportovním fanouškům, ale také např. sportovním komentátorům.

Summary

The article focuses on introducing representative problems of Czech-Polish sport terminology. The aim is to show that in these two languages, there is a different extent of representation of domestic expressions and borrowed expressions from other languages. Moreover, as demonstrated with examples of football and ice hockey terminology, there is also a different scope of meaning of these expressions which can complicate the choice of appropriate equivalent while translating.

Literatura

Drabik, L., Sobol, E. *Słownik języka polskiego PWN*. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2007.

Oliva, K., Balowski, M. *Polsko-český slovník*. Voznice: Leda, 2012.

Rejzek, J. *Český etymologický slovník*. Praha: Leda, 2015.

Elektronické zdroje

Bańko, M. *Polska terminologia piłkarska*. Dostupné z: <https://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/polska-terminologia-pilkarska;11960.html> (2021-04-21).

Cvrček, V., Vondříčka, P. *SyD*. Dostupné z: <http://syd.korpus.cz> (2021-04-20).

Hůl. Dostupné z: <https://en.wiktionary.org/w/index.php?title=h%C5%AFI&oldid=54704079> (2021-03-26).

Kij. Dostupné z: https://wsjp.pl/index.php?id_hasla=24442&id_znaczenia=2945423&l=13&ind=0 (2021-03-25).

Krag. Dostupné z: https://wsjp.pl/index.php?id_hasla=33986&ind=0&w_szukaj=kr%C4%85g (2021-03-27).

Křen, M., Cvrček, V., Čapka, T., Čermáková, A., Hnátková, M., Chlumská, L., Jelínek, T., Kovářiková, D., Petkevič, V., Procházka, P., Skoumalová, H., Škrabal, M., Truneček, P., Vondříčka, P., Zasina, A. *SYN2015: reprezentativní korpus psané češtiny*. Dostupné z: <http://www.korpus.cz> (2021-04-25).

Křen, M., Cvrček, V., Henyš, J., Hnátková, M., Jelínek, T., Kocek, J., Kovářiková, D., Křivan, J., Milička, J., Petkevič, V., Procházka, P., Skoumalová, H., Šindlerová, J., Škrabal, M. *SYN2020: reprezentativní korpus psané češtiny*. Dostupné z: <http://www.korpus.cz> (2021-04-20).

Nechybujte.cz. Dostupné z: nechybujte.cz (2021-03-26).

Není kibic jako kibic. Dostupné z: <http://www.akcr.cz/txt/neni-kibic-jako-kibic> (2021-04-20).

Ofsajd. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Ofsajd> (2021-04-22).

Ofsajd. Dostupné z: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/ofsajd?lemma=&pos=> (2021-04-22).

Pężik, P., Przepiórkowski, A., Bańko, M., Górski, R. L., Lewandowska-Tomaszczyk B. (ed.) *Wyszukiwarka PELCRA dla danych NKJP: Narodowy Korpus Języka Polskiego*. Dostępne z: <http://www.nkjp.uni.lodz.pl/> (2021-3-28).

Piłka nożna. Dostępne z: <https://sjp.pwn.pl/szukaj/pi%C5%82ka%20no%C5%BCna.html> (2021-04-21).

Puk. Dostępne z: <https://cs.wiktionary.org/wiki/puk> (2021-03-27).

Pułapka ofsajdowa. Dostępne z: https://juventus.fandom.com/pl/wiki/Pu%C5%82apka_ofsajdowa# (2021-03-13).

Spalony. Dostępne z: <https://sjp.pwn.pl/szukaj/spalony.html> (2021-03-13).

Spalony I. Dostępne z: https://wsjp.pl/index.php?id_hasla=17066&ind=0&w_szukaj=spalony# (2021-03-13).

The article is accessible in open access mode under licence CC BY-NC-ND
Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0